Ansamblul ALEPH, între „CROCHIURI ȘI PORTRETE"

(Loredana Baltazar, 2 septembrie 2008)

Recunoscut, nu doar în perimetrul cultural european, ca unul dintre cele mai importante grupuri creative ce promovează arta contemporană, ansamblul francez a fost fondat acum două decenii și jumătate de către Dominique Clement, Sylvie Drouin, Monica Jordan, Cristophe Roy și Françoise Matringe, cărora li s-au adăugat apoi Jean-Charles François și Noëmi Schindler. Contactul direct cu muzica de ultimă oră le motivează permanenta activitate de cercetare a demersului sonor, grupul organizând și „mese rotunde" adresate marelui public pe diverse tematici ce fac referință la ipostaza contemporană a actului de creație. Ansamblul are la activ (deja!) peste 500 de concerte, în care a interpretat mai mult de 180 creații ale compozitorilor de pretutindeni, una din dominantele muncii lor fiind preocuparea de a construi spectacole de sinteză în care sunt implicați regizori, coregrafi, videorealizatori, poeți etc.

Membrii ansamblului (în componența actuală: Monica Jordan - voce, Dominique Clement - clarinet, Noëmi Schindler - vioară, Cristophe Roy - violoncel, Sylvie Drouin - pian și, ca al doilea pianist, Jean-Claude Henriot) au oferit iubitorilor de muzică nouă (relativ numeroși), poposiți la Ateneul Român în cea de-a doua zi a Săptămânii Muzicii Contemporane, mostre din dramaturgia sonoră românească și franceză, față în față cu cea xenakisiană. Desemnând entități distincte ca orientare estetică, dar grăitoare pentru o virtuală panoramare a peisajului artistic contemporan, lucrările semnate de Violeta Dinescu (Wu-Li), Adina Dumitrescu (Pas de deux **updated**), Camille Roy (Parmi l'arbre), Iannis Xenakis (Dipli Zhia, Nomos Alpha, Charisma, Kottos) și Aurel Stroe (L'enfant et le diable), la care s-a adăugat (surprinzător, pentru unii) Sonata pentru vioară și violoncel de Maurice Ravel, s-au constituit într-o structură repertorială care valorifica la maximum calitățile individuale, dar și pe cele privind integrarea în ansamblu a fiecăruia din cei șase componenți ai formației.

Dacă drama imaginară din piesa Violetei Dinescu invita, creativ, la o „punere în scenă a sunetelor", partitura Adinei Dumitrescu la „crearea unui dialog liber după schema arhitectonică din baletul clasic", opusul lui Camille Roy la alăturarea fantezistă a unor tușe de culoare pe dimensiuni miniaturale, iar Sonata lui Ravel la arhitecturarea unui organism sonor perfect sudat, funcționând cu exactitate în parametri clasici (toate cele patru lucrări fiind destinate duoului Noëmi Schindler - Cristophe Roy), următoarele patru lucrări (aparținând exclusiv lui Xenakis) au pus în lumină performanța interpretativă a violoncelistului francez (însoțit - doar în Dipli Zhia și în efemera Charisma - de Noëmi Schindler și, respectiv, de Dominique Clement), ale cărui mișcări precise evocau exactitatea unui chirurg în decursul unei operații importante și, totodată, virtuozitatea fără cusur a unui prestidigitator genial.

Formidabila „nebunie" a cascadelor instrumentale reușise să amețească, efectiv, auditoriul, înainte de ultima pauză a programului care a precedat lucrarea lui Aurel Stroe. Incredibil de „proaspeți" după un macrorecital de aproximativ trei ore (fără a contabiliza și durata pauzelor, nu știu cât de necesare pentru artiști, dar absolut necesare pentru publicul deja saturat de muzică - acest concert, de ora 19, fiind cel de-al treilea al uneia din cele mai lungi zile de festival!!!), Monica Jordan, Dominique Clement, Sylvie Drouin și Jean-Claude Henriot în frunte cu „neobositul" Cristophe Roy (care a evoluat, ca solist ori partener cameral, în absolut toate cele nouă piese) s-au întrecut pe ei înșiși, dezvoltând imaginativ, în premieră pe o scenă românească, tulburătoarea schiță a monodramei L'enfant et le diable. Cele cinci scene ale acesteia (Le dogue, Immersion d'un prelude de Chopin dans les structures de notre piéce, La Pierre Noire, Pendant les interminables messes, Elégie ou le poète parle) compuse pe marginea nuvelei Marinei Tsvetaeva au solicitat la maximum disponibilitățile sensibile ale interpreților, deosebit de rafinat potențate pe o muzică aparent simplă dar cu încărcătură tragică. Pulsul firesc al desfășurării muzical-scenice, sugestiv subliniat, din punct de vedere teatral, prin intervenții vocale sau / și instrumentale, într-un crescendo gradat - de la tăcere absolută și monodie până la aglomerări de tip textură la nivel micro și macrostructural, a evidențiat pe deplin multilateralitatea interpreților francezi în dubla lor calitate de muzicieni-actori dăruiți profesiei pe care o practică.

A fost aceasta, fără îndoială, o seară-eveniment datorată - preponderent - „traducerii" sonore a creației lui Aurel Stroe, dar și excepționalului standard interpretativ pe care l-a atins Ansamblul ALEPH. Păcat că, la acea oră din noapte la care s-a terminat concertul, foarte puțini interpreți și compozitori autohtoni au avut răbdarea de a asista până la sfârșit la un asemenea eveniment artistic, pe care l-am perceput ca pe un veritabil impuls pentru evoluția școlii interpretative românești!